

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 8-9 marca 2018 na kierunku
historia sztuki
prowadzonym na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
---	---

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	7
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	9
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	13
Zalecenia	13
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	18
Dobre praktyki	19
Zalecenia	19
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	19
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	22
Dobre praktyki	23
Zalecenia	23
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	27
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	29
Dobre praktyki	29
Zalecenia	29
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	31
Dobre praktyki	31
Zalecenia	31
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	32

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	32
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	33
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	37
Zalecenia	37
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	38
Załączniki:	39
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	39
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	40
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	41
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	58
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	59
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	60
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	61

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1.Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Piotr Sikora, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Piotr Juskiewicz, ekspert PKA
2. dr hab. Aneta Kramiszewska, ekspert PKA
3. dr Josef Szymeczek, ekspert PKA – ekspert międzynarodowy
4. Amadeusz Przezpolewski, ekspert PKA reprezentujący studentów
5. mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku historia sztuki prowadzonym na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz trzeci. Poprzednia ocena jakości kształcenia na ww. kierunku została przeprowadzona w roku akademickim 2008/2009 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. Ponadto w Jednostce prowadzącej oceniany kierunek studiów, w roku akademickim 2012/2013, Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę instytucjonalną, która zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. W dniu 6 czerwca 2013 r. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej podjęło Uchwałę Nr 2/1/2013 w sprawie wniosku Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie o ponowne rozpatrzenie sprawy oceny instytucjonalnej na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych. Zgodnie z § 1 wspomnianej Uchwały, Prezydium Komisji uznało, iż wyjaśnienia i dodatkowe informacje przedstawione w piśmie Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2013 r. uzasadniają zmianę oceny warunkowej sformułowanej w § 1 Uchwały Nr 114/2013 z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i wydanie oceny pozytywnej.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport zespołu oceniającego został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	historia sztuki	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego i drugiego stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk humanistycznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	- dziedzina nauk humanistycznych - dyscypliny: studia I stopnia: historia sztuki, filozofia studia II stopnia: historia sztuki	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	studia pierwszego stopnia - 6 semestrów/ 180 punktów ECTS studia drugiego stopnia – 4 semestry/ 120 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	studia drugiego stopnia: - ochrona zabytków	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	studia pierwszego stopnia – licencjat studia drugiego stopnia - magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	13 , w tym 2 z tytułem naukowym profesora, 3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	studia pierwszego stopnia – 96 studia drugiego stopnia - 75	studia pierwszego stopnia – 7 studia drugiego stopnia -13
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	studia pierwszego stopnia – od 2755 do 2821 godzin – w zależności od realizowanych zajęć do wyboru studia drugiego stopnia – 1773 godziny	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca / Częściowa / Negatywna
Kryterium1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	I stopień: Zadowolająca / II stopień: W pełni
Kryterium3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowolająca
Kryterium4. Kadra prowadząca proces kształcenia	I stopień: W pełni / II stopień: Zadowolająca
Kryterium5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Zasadniczym – i jedynym – powodem, dla którego ocena Kryterium 2 dla I stopnia studiów była zadowolająca, a nie „w pełni” był fakt, iż w program studiów nie spełniał wymaganego prawem 30% ECTS uzyskiwanych na zajęciach do wyboru. W odpowiedzi na raport ZO PKA Jednostka przedstawiła dokumenty (Uchwałę Rady Wydziału NSiH UKSW nr 156/2018 wraz z załącznikiem) wskazujące, że rzeczony brak zostanie usunięty z początkiem roku akademickiego 2018/2019. Z tego powodu ZO PKA uznaje, że wspomniane kryterium może być dla obu stopni studiów ocenione na „w pełni”. Polska Komisja Akredytacyjna zobowiązuje Uczelnię do podjęcia działań naprawczych zapewniających prowadzenie stabilnej polityki kadrowej.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowolająca / Częściowa
-----------	--

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	I i II stopień: W pełni
---	--------------------------------

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1

Misja i strategia UKSW określona Uchwałą nr 32/2014 Senatu UKSW z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie Misji i Strategii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na lata 2014 – 2020, zmienioną Uchwałą nr 139/2014 z dnia 30.10.2014, definiuje uczelnię jako jednocześnie katolicką i publiczną. Katolickość oznacza tu „przywiązanie do nauczania Kościoła katolickiego i uniwersalnych wartości, których jest on depozytariuszem” oraz „szczególną aktywność w trosce o wartości etyczne i poszanowanie człowieczeństwa, ale oznacza to również otwartość i chęć współpracy ze studentami i naukowcami o innych światopoglądach”. Charakter publiczny wyraża się w integralnym włączeniu w polski system szkolnictwa wyższego, ale także w dostrzeganiu europejskich, polskich oraz lokalnych potrzeb rozwojowych. Jako uczelnia katolicka i publiczna UKSW chce kształcić ludzi otwartych na innych, myślących i twórczych a jednocześnie respektujących tradycyjny chrześcijański system wartości. Zgodną z powyższym perspektywę prezentuje także misja i strategia Wydziału, która oprócz nacisku na innowacyjność i wysoki poziom badań „w ślad za misją i strategią Uczelni, Wydział odwołuje się do podstawowych wartości ogólnoludzkich oraz chrześcijańskich, takich jak imperatyw szukania prawdy, wolność badań naukowych oraz służba człowiekowi” i podkreśla, że „prowadzenie badań naukowych i dydaktyki bierze zawsze pod uwagę implikacje etyczne zarówno stosowanych metod, jak i dokonywanych odkryć”.

Koncepcja kształcenia na kierunku historia sztuki wyraźnie odróżnia dwa stopnie studiów. Studia I stopnia mają służyć przede wszystkim zdobyciu wszechstronnej znajomości europejskiej historii sztuki - obejmują zasadniczy kurs historii sztuki, w trakcie którego studenci poznają dzieje sztuki od starożytności po współczesność. Studia II stopnia mają charakter bardziej metateoretyczny i metodologiczny – mają przede wszystkim poszerzać wiedzę i umiejętności z zakresu teorii i metodologii sztuki.

Specyfikę prowadzonej przez siebie historii sztuki oceniana jednostka widzi w szczególnym nacisku położonym na prowadzeniu zajęć z ikonografii i rzemiosła artystycznego oraz z historii kultur narodów dawnej Rzeczypospolitej, a także sztuki wczesnochrześcijańskiej i bizantyńskiej, co jest zgodne z misją uczelni i jednostki.

Przedstawiona do oceny koncepcja kształcenia nie zawiera szczegółowych zapisów mówiących o przyjętych w Jednostce zasadach i mechanizmach jej rozwoju oraz o sposobach powiązania procesu kształcenia studentów z rozwojem historii sztuki i filozofii w zakresie wypracowywanych współcześnie trendów metodologicznych. W koncepcji kształcenia

stwierdza się jednak, że w proces dydaktyczny włączane są wyniki badań prowadzonych przez pracowników Instytutu, w szczególności wzbogacają one wykłady monograficzne. Treść sylabusów i zapisana w planie studiów na rok akademicki 2017/2018 potwierdza tę zasadę.

W przedstawionej do oceny koncepcji kształcenia nie zawarto szczegółowych informacji dotyczących wpływu interesariuszy zewnętrznych na kształt tejże koncepcji. Wpływ taki istnieje jednak na poziomie bardziej szczegółowych rozwiązań (por. 5), które w opinii ZO PKA są zgodne z koncepcją kształcenia.

ZO PKA uznaje koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku za zgodną z misją i strategią uczelni i jednostki, także w tym zakresie, w którym uczelnia zgodnie ze swoim katolickim profilem podkreśla nastawienie na człowieka, w tym także na człowieka jako podmiot kultury, co oznacza zainteresowanie twórczością ludzką we wszelkich wymiarach i jej funkcjami kulturotwórczymi, dziedzictwem historycznym i kulturowym, tożsamością Polaka i dialogiem międzycywilizacyjnym. W programie kształcenia znajdują także odzwierciedlenie te elementy strategii uczelni, które związane są doskonaleniem procesu dydaktycznego, kształcenia w językach obcych i kontaktu z otoczeniem zewnętrznym.

1.2

Badania prowadzone przez pracowników Wydziału w dużej mierze związane są z tematyką i specyfiką kierunku studiów. Obejmują one refleksję nad wieloma obszarami zagadnień, które wiążą się z efektami kształcenia i treściami programowymi.

Zasadnicze kierunki badań prowadzonych przez pracowników Instytutu obejmują: architekturę nowożytną oraz architekturę XIX i XX w. w Polsce i Europie, zagadnienia związane z kościelną ikonografią średniowiecza i nowożytności, historię portretu i sztuki sepulkralnej w Polsce i w Europie, dziedzictwo kulturowe wschodnich obszarów dawnej Rzeczypospolitej (tu na wyróżnienie zasługują badania skupione na inwentaryzacji zabytkowych cmentarzy na terenie Ukrainy i w Wilnie). Istotny obszar badawczy stanowi też sztuka bizantyjska i nubijska. Stopień zaawansowania badań bizantynistycznych wybija się pozytywnie na tle innych polskich ośrodków historii sztuki. Badania prowadzone są również w odniesieniu do polskiej modernistycznej rzeźby i architektury. Wszystkie udokumentowane kierunki badań prowadzonych w Instytucie odnoszą się do dziedziny nauk humanistycznych i dyscypliny historii sztuki.

Badania naukowe prowadzone przez pracowników Instytutu mają więc charakter zróżnicowany, ale zarazem skupione są głównie wokół architektury, rzeźby i rzemiosła oraz zagadnień ikonograficznych. Z drugiej brak większych osiągnięć naukowych z zakresu sztuki najnowszej, sztuki nowych mediów oraz historii i teorii badań nad sztuką. Stwarzać to może pewne trudności z realizacją efektów kształcenia na studiach drugiego stopnia w zakresie deklarowanej pogłębionej wiedzy w odniesieniu do metodologii historii sztuki, jej specyfiki przedmiotowej, czy orientacji we współczesnym życiu artystycznym.

W Raporcie samooceny wskazano jednakże, że efekty kształcenia na studiach pierwszego stopnia odnoszą się także do filozofii. Jest zrozumiałe, że studentom pierwszego stopnia proponuje się uzupełnienie wiedzy ogólnohumanistycznej w zakresie filozofii, ale wskazanie tej dyscypliny jako odniesienia efektów kształcenia rodzi pytania o to: dlaczego na

podobnej zasadzie nie wskazano innych dyscyplin takich religioznawstwa, historii, archeologii, czy jakichś dyscyplin z dziedziny nauk technicznych, czy chemicznych ze względu na kształcenie w zakresie konserwatorstwa czy ochrony zabytków. W sposób uprzywilejowany wskazano bowiem filozofię, jako dyscyplinę do której odnoszą się efekty kształcenia, ale należy stwierdzić, że Instytut nie prowadzi badań naukowych w tym zakresie.

1.3

Efekty kształcenia dla kierunku historia sztuki na UKSW są spójne z efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych oraz dyscypliny historia sztuki, a także w dla dyscypliny filozofia. Opisane zostały one w załącznikach do uchwał Senatu UKSW nr 26/2012 z 22 marca 2012 oraz 135/2013 z 26 września 2013.

Szczegółowe efekty kształcenia tych modułów zajęć, które tworzą program, a które jednocześnie należą do treści podstawowych, są spójne z efektami kształcenia określonymi dla kierunku historia sztuki. Niespójności natomiast można zauważyć w odniesieniu do niektórych modułów zajęć, które należą do treści uzupełniających. Dla przykładu w odniesieniu do historii filozofii określono osobne, specyficzne treści kształcenia: HS1_W10, ale dla dydaktyki ogólnej i metodyki nauczania historii sztuki już nie - odnosząc je do tych samych celów, które zostały określone dla modułów zajęć należących do treści podstawowych, a więc w odniesieniu do historii sztuki. W przypadku metodyki dodatkowo w sylabusie operuje się symbolami celów kształcenia dla studiów drugiego stopnia, mimo że przedmiot realizowany jest na studiach pierwszego stopnia.

Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów zapewniają zarówno na poziomie licencjackim, jak i magisterskim odpowiednie poziomy dyscyplinarnej wiedzy, właściwy zestaw umiejętności i kompetencji społecznych, dających się przełożyć na potrzeby zawodowe, wdrożyć do samodzielnej pracy badawczej i aktywnego uczestnictwa w społecznym życiu. W zbiorze efektów kształcenia dla studiów drugiego stopnia ocenianego kierunku uwzględniono efekty kształcenia związane z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami badawczymi i kompetencjami społecznymi, które odpowiadają obszarowi nauk humanistycznych i dyscyplinie historii sztuki. Efekty kształcenia na drugim stopniu studiów przypisane zajęciom fakultatywnym są ponadto spójne z kluczowymi efektami kształcenia dla kierunku historia sztuki, a zarazem profilują sylwetkę absolwenta pod względem przygotowania zawodowego w zależności od wyboru studenta. W zbiorze efektów kształcenia uwzględniono też efekty w zakresie znajomości języka obcego. Także praktykom studenckim przypisano odpowiednie efekty kształcenia – spójne z efektami kształcenia właściwymi dla dyscypliny historia sztuki i możliwe do realizacji w trakcie praktyk zawodowych poza uczelnią.

Efekty kształcenia założone dla tej części programu, która przeznaczona jest dla studentów pragnących przygotować się do zawodu nauczyciela sformułowane zostały na obu poziomach studiów i obejmują niezbędne komponenty, by absolwenci mogli uzyskać stosowne uprawnienia.

Zbiory efektów kształcenia zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia zostały sformułowane w sposób wystarczająco jasny i zrozumiały dla studentów. Przedstawiony do oceny program i wyszczególnione moduły zajęć stwarzają w większości przypadków realną możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia określonych dla kierunku historii sztuki zarówno jeśli idzie o zakres, jak i liczbę kierunkowych efektów kształcenia przewidzianych do osiągnięcia w czasie studiów.

Wątpliwości w tym zakresie budzi tylko kilka modułów. Tak na przykład przedmiot „metodologia historii sztuki”, która została zaplanowana na studiach drugiego stopnia w wymiarze 30 h w formie wykładu. Po pierwsze, trudno sobie wyobrazić omówienie w ciągu tego czasu tak szerokiego materiału, jaki zapisano w sylabusie; ZO PKA ocenia też krytycznie sposób sformułowania przypisanych do przedmiotu treści kształcenia - np. nazwanie współczesnymi metodami badania sztuki: hermeneutyki, strukturalizmu, poststrukturalizmu, czy postmodernizmu. Kolejnym przedmiotem, do którego można mieć zastrzeżenia to „Sztuka nowoczesna”. Ćwiczenia ze sztuki nowoczesnej zostały ograniczone do problematyki wystaw, a literatura obowiązkowa składa się z 2 pozycji - jednej o charakterze encyklopedycznym a drugiej popularnonaukowej. W tym przypadku formuła zajęć i obowiązkowe lektury nie stwarzają możliwości osiągania celów kształcenia a w szczególności: „Ma uporządkowaną wiedzę o rozwoju sztuki 2. poł. XIX i 1 poł. XX w, obejmującą zaawansowaną terminologię oraz podstawowe metody badawcze historii sztuki”. W wykładzie ze sztuki nowoczesnej lata 1850-1939 nie mówi się nic o konstruktywizmie, zaś w zakresie lektur obowiązkowych brak publikacji aktualnych - zachodzi obawa czy przy istniejącym zestawie lektur obowiązkowych (dotyczą sztuki polskiej) zostanie zrealizowany efekty kształcenia: „ma uporządkowaną wiedzę w zakresie europejskiej sztuki nowoczesnej”, oraz: „zna podstawowe metody badawcze historii sztuki”.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uzasadnieniem tej oceny jest fakt, że koncepcja kształcenia jest zgodna z misją i strategią Uczelni i jednostki. Należy tu podkreślić jako mocną stronę ocenianej koncepcji kształcenia widoczny i realizowany zamiar podtrzymania tradycji Instytutu w zakresie rozbudowania zagadnień ikonograficznych, rzemiosła artystycznego, kultury narodów kresów dawnej Rzeczypospolitej, a także mocny związek pomiędzy dydaktyką z zakresu sztuki bizantyńskiej i wczesnochrześcijańskiej z dynamicznie rozwijanymi w tym zakresie badaniami naukowymi. W tym aspekcie koncepcji kształcenia widać bowiem jej szczególnie silny związek z misją Uczelni.

Co do efektów kształcenia, to ich zakres merytoryczny jest powiązany z obszarami wiedzy, dziedzinami nauki oraz dyscyplinami naukowymi, które są podstawą koncepcji kształcenia na tym kierunku oraz z badaniami realizowanymi w jednostce. Są też spójne z

opisem efektów właściwym dla danego poziomu KRK. Zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Uwzględniają zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności badawczych, znajomości języka obcego, a także kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Słabą stroną jest pewien brak zaawansowanych badań w niektórych – wskazanych wyżej – obszarach, które wchodzą w zakres treści kształcenia. Zdarzają się także nieliczne moduły zajęć, które są niedopracowane pod względem dostosowania czasu i metod kształcenia oraz literatury do zakładanych efektów kształcenia. Jednak braki te nie są na tyle duże, by zmuszały do obniżenia oceny – zwłaszcza biorąc pod uwagę wymienione wyżej silne strony wpływające na ocenę niniejszego kryterium.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Zintensyfikowanie badań naukowych z zakresu sztuki najnowszej, sztuki nowych mediów oraz historii i teorii badań nad sztuką, tj. w tych obszarach, które zostały wyżej wskazane jako obecne w treściach kształcenia a słabo powiązane z prowadzonymi w jednostce badaniami.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Przedstawiony do oceny program studiów na kierunku historia sztuki obejmuje w ramach studiów I stopnia zasadniczy kurs historii sztuki od starożytności po czasy współczesne wraz z przedmiotami uzupełniającymi, które mają za zadanie budować bazowy warsztat badawczy historyka sztuki i zapewniać możliwość rozbudowywania i pogłębiania wiedzy z zakresu dyscypliny w wybranych kierunkach. Jednakże chociaż studenci studiów I stopnia mogą poszerzać swoją wiedzę uczestnicząc w zajęciach terenowych, czy wysłuchując wykładów monograficznych na różne tematy, to program tych studiów należy uznać za dość sztywny z tego względu, że praktycznie wszystkie zajęcia są obowiązkowe. Studenci mogą w ciągu trzech lat studiów wybierać jedynie wykłady monograficzne i podejmować decyzję o tym, czy uczestniczyć lub nie w zajęciach z dydaktyki historii sztuki. W ten sposób naruszona

zostaje zasada konieczności wprowadzenia takiej liczby zajęć do wyboru, by generowały one co najmniej 30% punktów ECTS.

Program studiów II stopnia na ocenianym kierunku zapewnia studentom możliwość studiowania niektórych zagadnień historii sztuki na bardziej zaawansowanym poziomie, szczególnie w zakresie zagadnień teoretycznych, tj. doktryn artystycznych i metodologii historii sztuki. Kolejny komponent programu, czyli tzw. fakultety umożliwiają studentom podjęcie decyzji co do profilowania swoich zainteresowań w taki sposób, który będzie ich przygotowywał do przyszłych wybranych kierunków aktywności zawodowej. Studenci mogą wybierać pomiędzy zajęciami z zakresu muzealnictwa i animacji kultury, rynku dzieł sztuki i rzeczoznawstwa, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz metodyki nauczania historii sztuki. W ramach studiów II stopnia funkcjonuje także specjalność: Ochrona zabytków.

Plany i programy studiów na kierunku historia sztuki I i II stopnia oraz na kierunku historia sztuki (st. II stopnia) - specjalność Ochrona zabytków, organizacja zajęć umożliwiają osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Spełniony jest także warunek, by ponad 50% punktów ECTS zdobywanych było w ramach modułów związanych z prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi. Odpowiednia liczba punktów ECTS zdobywana jest w ramach przedmiotów z obszaru nauk społecznych, z języka obcego, a na studiach I stopnia z zajęć wf. Odnośnie czasu trwania kształcenia oraz planowanego nakładu pracy własnej studenta, ZO PKA zwraca uwagę na bardzo dużą liczbę godzin kontaktowych kosztem czasu pracy własnej studenta.

Treści programowe zostały dobrane w sposób zapewniający zgodność z zakładanymi efektami kształcenia oraz przeważnie z aktualnym stanem wiedzy w obrębie dyscypliny. Niekiedy jednak wspomniana już niespójność pól zainteresowań niektórych pracowników oraz ich dorobku naukowego z zakresem prowadzonych wpływa na kształt autorskich programów zajęć i dobór przypisanych do nich lektur.

Także rodzaj, liczebność modułów zajęć przygotowujących do zawodu nauczyciela i przypisana im liczba punktów ECTS obecna w programie na ocenianym kierunku jest zgodna z wymogami określonymi w rozporządzeniu ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17.01.2012 w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobór treści kształcenia jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia na obu stopniach studiów i na prowadzonej specjalizacji i w większości przypadków powiązany z bieżącym stanem wiedzy w obrębie dyscypliny i z prowadzonymi przez pracowników Instytutu badaniami naukowymi. Zastrzeżenia ZO PKA budzi jednak wspomniana już w powyższym punkcie rozbieżność, jak w niektórych przypadkach występuje pomiędzy treściami zajęć a deklarowanymi polami zainteresowań prowadzących i ich naukowym dorobkiem (por. też 4).

Niektóre elementy programu studiów II stopnia wymagają jednak przemyślenia. Nie jest jasne dlaczego elementem tych studiów jest moduł nt. sztuki polskiej po 1945 roku. O ile obecność pozostałych przedmiotów na tym stopniu studiów jest podyktowana ich bardziej zaawansowanym charakterem i wymogiem konieczności podjęcia większego, wymagającego wcześniejszego przygotowania intelektualnego wysiłku lub też wskazaniem na drogi przygotowania się do funkcjonowania na rynku pracy, to „sztuka polska po 1945 roku” pozostaje fragmentem kursu z dziejów sztuki, przeniesionym jakby z I stopnia studiów, co stwarza pytanie: czy studenci I stopnia mają możliwość studiowania tych zagadnień w ramach

swojego programu i jaki jest stosunek tych obowiązkowych z zakresu dziejów sztuki do całej koncepcji programu studiów II stopnia.

Specyfikę ocenianego programu kształtuje rozszerzony wymiar zajęć z ikonografii, rzemiosła artystycznego oraz z historii kultur narodów dawnej Rzeczypospolitej, a także sztuki bizantyńskiej i wczesnochrześcijańskiej. W tym kontekście nie tłumaczy się dość wyjątkowa w programach akademickich historii sztuki w Polsce obecność przedmiotów związanych z zagadnieniami muzyki i instrumentów muzycznych, bo nie znajdują one jakiegoś wyraźnego zakotwiczenia w koncepcji programu studiów ani w zakresie jego nastawienia na przygotowanie zawodowe, zaoferowanie studiowania bardziej skomplikowanych zagadnień teoretycznych, ani w zakresie specyfiki programu.

Na studiach I stopnia daje się zauważyć brak zajęć opisowych dotyczących samodzielnej pracy studenta z obiektem artystycznym, czy zajęć kształtujących umiejętność samodzielnego sporządzania planów obiektów architektonicznych, jako bazowego przygotowania studenta do prowadzenia własnej pracy badawczej.

Pozytywnie natomiast należy ocenić odpowiednią liczbę zajęć terenowych, które dają okazję studentom do samodzielnej konfrontacji z konkretem artystycznym oraz uczą umiejętności pracy w terenie.

Stosowane metody i formy nauczania są rozmaite i różnorodne: wykłady, ćwiczenia, wykłady terenowe oraz praktyki zawodowe i przygotowują studentów do samodzielnej pracy. Uwagę zwraca jednak, iż w programie studiów obu stopni pojawiają się jedynie dwa seminaria: licencjackie i magisterskie (to drugie trwa przez dwa lata), a przecież seminarium, w ramach którego studenci indywidualnie opracowują wybrane tematy najlepiej przygotowuje do samodzielnej pracy badawczej. Seminarium jest także okazją do bliższego zetknięcia się z osobą o bogatym doświadczeniu badawczym, a zarazem dysponującą indywidualnie sprofilowanym warsztatem naukowym. Studenci kierunku nie mają też w związku z tym możliwości pracy pod kierownictwem różnych badaczy. Ich przewodnikiem staje się najpierw promotor pracy licencjackiej, a później przez dwa lata opiekun pracy magisterskiej.

Liczebność grup (która jest zgodna z Uchwałą nr 33/2017 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2017 r.) jest odpowiednia do formy zajęć (np. ćwiczenia audytoryjne, konwersatoria, warsztaty max. 25 osób; ćwiczenia projektowe od 10 do 25 osób) i zapewnia możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na uwagę zasługuje szeroka paleta instytucji, w których studenci odbywają praktyki, obowiązkowe na studiach I stopnia (rok II-III) w wymiarze 120 godz./ 4 pkt ECTS. Jednostka ma podpisane porozumienia z ponad 100 instytucji - wyboru miejsca praktyk student dokonuje samodzielnie; za zgodą Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk może wybrać także miejsce spoza w/w listy. W konsekwencji praktyki odbywają się m.in. w muzeach i galeriach, w domach i centrach kultury, w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, w instytucjach zajmujących się handlem dziełami sztuki (antykwiariaty, domy aukcyjne, galerie komercyjne); instytucjach zajmujących się ochroną i konserwacją dóbr kultury, w tym ochroną stanowisk kulturowych (w szczególności skansenów, wykopalisk archeologicznych) i zabytków techniki. Organizację praktyk określa Załącznik nr 6 do Uchwały Nr 200/2014 Rady Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW z dnia 23 czerwca 2014 r. Program praktyk w zdecydowanej większości przypadków umożliwia realizację przypisanych im efektów

kształcenia. Zastrzeżenia ZO PKA budzą nieliczne przypadki form odbywania praktyk, takie jak „krótkoterminowe inicjatywy (w szczególności w akcje promujące Instytut Historii Sztuki i UKSW” czy „obsługa konferencji organizowanych przez IHS”. W opinii Zespołu takie formy zaliczania praktyk mogą nie dawać szansy realizacji wszystkich przypisanych im efektów kształcenia i przygotowania zawodowego studentów.

ZO PKA pozytywnie ocenia zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku z zasadami higieny procesu nauczania. Na szczególną uwagę zasługuje – jako podkreślane przez studentów – bardzo dobre rozplanowanie przerw między zajęciami. Nie są zbyt duże – nie rozciągają więc czasu zajęć w danym dniu, ale są na tyle długie, iż pozwalają na odpoczynek i spożycie posiłków.

2.2.

Metody weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia studenci mogą znaleźć w dostępnych im sylabusach. Do stosowanych metod weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia należą: ustne rozmowy egzaminacyjne, testy otwarte i zamknięte, kolokwia - ustne i pisemne, referaty i pisemne prezentacje. Ich tematyka, rodzaj i metodyka zależą od grup efektów kształcenia, jakie mają być zweryfikowane w danym przypadku. W większości przypadków kryteria ocen określone są w sposób jasny, powiązany z opisanymi celami i efektami kształcenia. ZO PKA natrafił jednak na przypadki modułów, w których kryterium oceny jest jedynie fakt mniej lub bardziej intensywnej obecności na zajęciach, co nie daje prowadzącemu informacji zwrotnej na temat efektywności procesu nauczania.

Oceniane są także praktyki studenckie - dzieje się tak na podstawie opisowej oceny formułowanej przez przedstawiciela instytucji przyjmującej, a także wypełnionej karty praktykanta, co w zdecydowanej większości przypadków pozwala na ocenę realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Studenci wizytowanego kierunku są też włączani w badania naukowe i biorą wraz z pracownikami naukowymi udział w m.in. pracach inwentaryzacyjnych zabytkowych cmentarzy dawnego województwa tarnowskiego na Ukrainie. Dzięki współpracy naukowej pracowników i studentów ukazała się publikacja *Cmentarze dawnego powiatu tarnopolskiego. Kaplice, grobowce i nagrobki z inskrypcjami zapisanymi w alfabecie łacińskim (1800-1945)* – zawierająca także publikacje studentek. Ponadto studenci brali udział w inwentaryzacji cmentarza na Rossie w Wilnie w ramach grantu Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki „*Cmentarz na Rossie w Wilnie. Badania inwentaryzacyjne, historyczne i językoznawcze*” oraz w pracach dokumentacyjnych związanych z dziedzictwem Ormian polskich.

Zgodnie z przyjętą praktyką uniwersytecką wachlarz metod sprawdzających jest wystarczający, żeby ocenić efekty kształcenia zarówno w zakresie nabywanej wiedzy jak umiejętności, w tym przygotowania do samodzielnego działania naukowego studentów na studiach pierwszego i drugiego stopnia.

Dokonana przez ZO PKA analiza prac dyplomowych wskazuje, że oprócz prac na dobrym poziomie, zrecenzowanych i ocenionych w sposób adekwatny, są także prace, których oceny zostały zawyżone, a recenzjach pominięto ich oczywiste niedomogi zarówno od strony językowo-formalnej, jak merytorycznej w zakresie przywoływanej literatury. ZO PKA

napotkał też pracę dyplomową nie odpowiadającą tematycznie dyscyplinie historia sztuki – ale był to pojedynczy przypadek.

System oceniania jest na tyle przejrzysty i bezstronny, iż ZO PKA nie napotkał na żadne skargi ze strony studentów, iżby czuli się pokrzywdzeni ocenami lub nie rozumieli, dlaczego otrzymali taki a nie inny stopień. Z analizy prac etapowych oraz z rozmów z prowadzącymi zajęcia i ze studentami ZO PKA wnioskuję również, że system oceniania etapowego stanowi dla studentów pomoc w procesie kształcenia.

Warte podkreślenia jest też wsparcie jakie w procesie oceniania otrzymują studenci niepełnosprawni. Na Wydziale utworzone stanowisko osoby odpowiedzialnej za pomoc osobom niepełnosprawnym; ponadto studentów wspierają sami nauczyciele akademicy zarówno w wymiarze naukowym jak i organizacyjnym umożliwiając zmianę terminów egzaminów, wydłużenie czasu trwania prac zaliczeniowych, zmianę formy zaliczeń.

2.3

Zasady rekrutacji na kierunek historia sztuki na rok akademicki 2018/2019 przyjęte zostały Uchwałą Nr 48/2017 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 25 maja 2017 r. Obejmuje ona szczegółowe zasady rekrutacji na studia I i II stopnia, odpowiednio do rodzaju wykształcenia kandydatów, które zdobyli oni przed przystąpieniem do rekrutacji. Przyjęcie na studia I stopnia odbywa się na podstawie ogólnie przyjętego sposobu punktowania świadectw maturalnych, biorąc pod uwagę wynik egzaminu maturalnego z języka polskiego, języka obcego i przedmiotu do wyboru (gdzie kandydat może wybrać spośród następujących przedmiotów: historia, WOS, historia sztuki, matematyka, język łaciński i kultura antyczna, geografia). ZO PKA uznaje, że przyjęty zbiór przedmiotów zapewnia, że przyjęte osoby będą w stanie osiągnąć kierunkowe efekty kształcenia. Natomiast na studia II stopnia na podstawie średniej ze studiów I stopnia. Absolwenci innych kierunków niż historia sztuki otrzymują informację o konieczności osiągnięcia zakładanych dla studiów I stopnia na kierunku historia sztuki celów kształcenia w terminie wyznaczonym przez dziekana. W takim przypadku dla każdego studenta indywidualnie zostają rozpoznane efekty kształcenia uzyskane przez daną osobę w jej dotychczasowym toku studiów i na tej podstawie określone są różnice programowe i przydzielane zajęcia konieczne do zrealizowania w ciągu pierwszego roku studiów. W uchwale opisane są także zasady rekrutacji dla osób, które wcześniejsze etapy edukacji zaliczyły za granicą, a także dla laureatów olimpiad.

Przyjęcia na studia niestacjonarne dokonuje się na podstawie złożenia wymaganych dokumentów w wyznaczonych terminach, do momentu wyczerpania limitu miejsc.

Jeśli chodzi o potwierdzenie efektów uczenia się poza systemem szkolnictwa wyższego, to dokonuje się ono na podstawie przeprowadzonego ustnie lub pisemnie egzaminu przeprowadzonego przez Wydziałową Komisję ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się. Egzamin ten sprawdza opisane w kartach przedmiotów założone efekty kształcenia. Jego wynik egzaminu zostaje określony według skali ocen zdefiniowanej w Regulaminie Studiów UKSW. Wnioskodawca, który pozytywnie zaliczy egzamin i uzyska statusu studenta otrzymuje liczbę punktów ECTS przyporządkowaną do zajęć, które zostają mu zaliczone w wyniku potwierdzania efektów uczenia się (liczba ta nie może przekroczyć 50% punktów ECTS

przypisanych dla danego kierunku, poziomu i profilu kształcenia). Dziekan wpisuje studenta na odpowiedni rok studiów zgodnie z zasadą, że do zaliczenia roku studiów konieczne jest uzyskanie 60 punktów ECTS. ZO PKA uznaje powyższą procedurę za właściwą.

Proces dyplomowania, w tym procedura zatwierdzania tematu pracy oraz gotowego tekstu opisana jest w instrukcji dla studentów w systemie APD, który reguluje także proces recenzowania. Prace sprawdzane są programem antyplagiatowym. Egzamin dyplomowy odbywa się przed trzyosobową komisją powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi przewodniczący i dwaj członkowie. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i ma charakter zamknięty dla publiczności. Podczas egzaminu studenta obowiązuje zakres wiedzy określony przez „Tezy” – z którymi student może się zapoznać na stronie www.ihs.uksw.edu.pl, w sekretariacie IHS oraz u promotorów.

ZO PKA stwierdza, że generalnie rzecz ujmując formy, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów, czynności opisanych w dziennikach praktyk, a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań zostały dobrane trafnie i zgodne są z koncepcją kształcenia, efektami kształcenia a także profilem kształcenia oraz dziedziną nauk humanistycznych i dyscypliną historia sztuki, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Do mocnych stron ocenianego kryterium należy zaliczyć: trafność doboru oraz zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych, stworzenie możliwości profilowania zawodowego i zdobycia uprawnień do nauczania przedmiotu historia sztuki, m.in. przez trafność doboru szerokiego i zróżnicowanego wachlarza miejsc praktyk, ich wymiaru i terminu realizacji w powiązaniu z zakładanymi efektami kształcenia. Jednostka zapewnia też zgodność treści programowych z aktualnym stanem wiedzy oraz praktyki badawczej w obszarze wiedzy odpowiadających obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany oraz w dziedzinie nauki a także w dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku. Wspomniane treści programowe posiadają charakter kompleksowy i różnorodny. Zapewniają możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku, m.in. pozwalają na zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych umożliwiających udział w badaniach (do których studenci są włączani już w trakcie studiów).

Trafność doboru, specyficzność, kompleksowość i różnorodność metod sprawdzania i oceny jest w przypadku większości modułów – choć nie we wszystkich – wystarczająca. Procedury oceny są sprawiedliwe i przejrzyste.

Słabością jest mała liczba seminariów na obu stopniach studiów oraz nadmierna przewaga liczby godzin kontaktowych kosztem czasu pracy własnej studenta.

Najpoważniejszym mankamentem, i jedynym który nie pozwala na ocenę „w pełni”, jest nie spełnienie na I stopniu studiów wymogu, by 30% ECTS realizowane było na zajęciach do wyboru.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Wprowadzenie na poziomie studiów I stopnia minimum 30% ECTS zdobywanych na zajęciach do wyboru
2. Zwiększenie liczby seminariów na obu stopniach studiów.
3. Zrównoważyć proporcje godzin kontaktowych i czasu pracy własnej studenta.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Obowiązujące zasady dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia zostały określone w przyjętym przez Wydział Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia, który funkcjonuje na podstawie Zarządzenia Nr 49/2015 Rektora z dnia 2 października 2015 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i jego doskonalenia na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, a także w Uchwale Nr 2/2017 Senatu z dnia 19 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania programów studiów oraz planów i programów studiów doktoranckich, a także planów i programów studiów podyplomowych, kursów dokształcających i szkoleń. Ponadto na poziomie Jednostki dokumentem określającym funkcjonowanie Systemu jest Zarządzenie Nr 2/2015 Dziekana z dnia 5 marca 2015 r. w sprawie określenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Zdefiniowanym przez Uczelnię celem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia jest systematyczne podnoszenie jakości kształcenia, w szczególności poprzez:

- analizę zasad rekrutacji na studia;
- monitorowanie, ocenę i doskonalenie programów oraz efektów kształcenia, jak również analizę planów studiów;
- doskonalenie organizacji procesu dydaktycznego;
- monitorowanie stosowanych kryteriów, przepisów i procedur oceniania studentów i doktorantów;
- dbałość o wysoką jakość kadry dydaktycznej;
- działania uczelni w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania;
- ocenę systemu nagradzania nauczycieli akademickich, doktorantów i pracowników administracyjnych związanych z procesem dydaktycznym;
- przegląd systemu zarządzania jakością, obejmujący procesy, które mają wpływ na doskonalenie WSZJK.

W odniesieniu do każdego z obszarów opracowano cele, zakres działania oraz przedmioty procesów w ramach poszczególnych zadań. Mając na uwadze konieczność realizacji opracowanych założeń, zostały powołane komisje: Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowe Komisje Dydaktyczne. Na poziomie ogólnouczelnianym za jakość kształcenia odpowiedzialny jest również Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji, którego zadaniem jest ocena i weryfikacja jakości kształcenia na poziomie ogólnouczelnianym, sporządzanie raportów z badań, opracowywanie wzoru kwestionariusza oceny zajęć dydaktycznych przez studentów oraz rozpowszechnianie wyników badań wśród społeczności akademickiej. Ponadto doskonalenie oferty dydaktycznej poprzez proponowanie zmian programów studiów oraz efektów kształcenia należy do zadań Zespołu Nauczycieli Akademickich Zaliczanych do Minimum Kadrowego poszczególnych kierunków studiów, Samorządu Studentów, Samorządu Doktorantów oraz Wydziałowej Rady Biznesu, w skład której wchodzi przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego współpracujący z Jednostką. Należy przy tym podkreślić, iż Wydziałowa Komisja Dydaktyczna, w skład której wchodzi: Prodziekan do spraw naukowych, Dyrektor oraz pracownicy Instytutu, a także przedstawiciele studentów, projektuje programy i ich zmiany, biorąc pod uwagę opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Interesariusze zewnętrzni to osoby pracujące w instytucjach zgodnych z profilem kształcenia. Na kierunku historia sztuki są to: Kierownik Działu Sztuki w Zamku Królewskim w Warszawie - Pomniku Historii i Kultury Narodowej, Dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zabytków, Dyrektor Zachęty – Narodowej Galerii Sztuki. Opinie te należy uznać za szczególnie cenne ze względu na aktualny brak przedstawiciela historii sztuki w Wydziałowej Radzie Biznesu – choć podkreślić należy, iż brak ten wynika to przede wszystkim z faktu zatrudnienia przez Instytut Historii Sztuki członka Rady w trakcie trwania kadencji tego gremium.

Ocenę osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów oraz przydatności efektów kształcenia na rynku pracy przeprowadza Wydziałowa Komisja Dydaktyczna w oparciu o monitorowanie wyników procesu ankietyzacji przeprowadzanego cyklicznie, cosemestralnie wśród studentów, dotyczącego zajęć dydaktycznych prowadzonych w ramach programu studiów. Ponadto do zadań Komisji należy pozyskiwanie i analizowanie opinie interesariuszy zewnętrznych, także formułowanie wniosków na podstawie przeprowadzanych hospitacji zajęć dydaktycznych. Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należy zaś okresowy przegląd oraz ocenianie organizacji procesu dydaktycznego pod względem zgodności programu studiów z opisem zakładanych efektów kształcenia oraz metodami dydaktycznymi, a także analiza zgodności zakładanych efektów kształcenia opisanych w programach studiów (przypisanych poszczególnym przedmiotom/modułom) na danym kierunku studiów z kierunkowymi efektami kształcenia zatwierdzonymi przez Senat Uniwersytetu. Wnioski Komisja formułuje w formie wydziałowego raportu samooceny za dany rok akademicki, według wzoru opracowanego przez Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji. Do kompetencji Rady Instytutu należy podejmowanie uchwał w sprawach dydaktycznych i studenckich Instytutu, w szczególności przyjmowanie projektów programu nauczania i efektów kształcenia dla kierunku lub specjalności prowadzonych w Instytucie. Opiniowanie zmian w programach kształcenia oraz zatwierdzanie programów kształcenia należy do zadań

Rady Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych. Na podstawie przedstawionej uchwały Rady Wydziału, kierunkowe efekty kształcenia zatwierdza Senat Uczelni.

Analiza dokonana przez ZO PKA wykazała, że w efekcie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia Jednostka podjęła działania zarówno o charakterze naprawczym, jak i doskonalącym w odniesieniu wizytowanego kierunku. Najważniejsze działania oraz przesłanki do ich podjęcia przedstawiono w tabeli poniżej.

Wnioski wynikające z monitorowania programów kształcenia i sposobu ich realizacji / podjęte działania doskonalące
W efekcie kontroli kart opisu przedmiotów dokonywanej rokrocznie przez Wydziałową Komisję do spraw Jakości Kształcenia, uporządkowano kody USOS, usuwając nieaktualne symbole. Ponadto ZO PKA ustalił, iż coroczny przegląd kart opisu przedmiotów doprowadził do znaczącego polepszenia ich wartości merytorycznej oraz wpłynął pozytywnie poprawę terminowości ich wypełniania przez nauczycieli akademickich.
Wprowadzono zmiany w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia dla Historii Sztuki i Ochrony Dóbr Kultury i Środowiska, m.in. dotyczące wzajemnego udostępnienia zajęć.
Uwzględniając opinie studentów i uwagi Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia podjęto działania weryfikujące i porządkujące przydział punktów ECTS.
Pod wpływem opinii studentów pozyskanych podczas hospitacji oraz przez opiekunów studiów Rada Instytutu Historii Sztuki, ustaliła nowy sposób rozliczania wykładów monograficznych oraz uwzględniania w systemie weryfikacji efektów kształcenia udziału studentów w konferencjach naukowych.
W efekcie hospitacji zajęć dydaktycznych zaobserwowano znaczące zmiany w organizacji i terminowości odbywanych zajęć. W toku hospitacji, podczas rozmów (z nauczycielami i studentami) poruszane są kwestie metod i skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia.

Pozytywnie należy ocenić działalność szkoleniową, dedykowaną najczęściej nauczycielom akademickim, realizowaną w ramach Systemu zapewnienia jakości kształcenia, w tym np.:

- szkolenie dla członków Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowych Komisji Dydaktycznych z zakresu zagadnień związanych z procesem zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia;
- szkolenie z obsługi Otwartego Systemu Antyplagiatowego OSA;
- szkolenie w zakresie wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość;
- szkolenia w zakresie korzystania z baz: IBUK Libra, Scopus;
- cykl szkoleń zorganizowanych w marcu 2012 r. przez Biuro ds. Badań Naukowych, których celem było przybliżenie doktorantom i pracownikom Uniwersytetu sposobów aplikowania o środki finansowe związane z prowadzeniem badań naukowych oraz ich rozliczaniem w ramach Uczelni oraz zewnętrznych instytucji finansujących;
- szkolenia realizowane przez Centrum Inicjatyw Rozwojowych Uniwersytetu w ramach podnoszenia efektywności wniosków dotacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej wizytacji można stwierdzić, że w Jednostce działają założenia przyjęte przez Uczelnię w zakresie projektowania, zatwierdzania, monitorowania oraz okresowych przeglądów programu kształcenia, jednak w odniesieniu do efektów kształcenia i ich zmian oraz weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia nie zapewniają one pełnej skuteczności systemu w odniesieniu do wizytowanego kierunku. Uwzględniając wnioski ZO PKA wynikające z analizy programów kształcenia, należy podkreślić, iż zostały stwierdzone usterki, które pomimo sprawnie zorganizowanego i funkcjonującego Systemu, nie zostały skorygowane przez Jednostkę. Najpoważniejszą z nich nie zdiagnozowanym przez System jest brak w programie polegający na tym, że na studiach I stopnia nie jest spełniony wymóg, by 30% ECTS było zdobywane na zajęciach do wyboru. Pozostałe usterki dotyczą przypadków modułów, w których kryterium oceny jest jedynie fakt mniej lub bardziej intensywnej obecności na zajęciach, co nie daje prowadzącemu informacji zwrotnej na temat efektywności procesu nauczania oraz części prac dyplomowych, których oceny zostały zawyżone, a w recenzjach pominięto ich oczywiste niedomogi zarówno od strony językowo-formalnej, jak merytorycznej w zakresie przywoływanej literatury. Ponadto ZO PKA zwraca uwagę, że w Jednostce dotychczas nie opracowano uporządkowanych rozwiązań dotyczących monitorowania metod weryfikacji efektów kształcenia *ex post*, np. poprzez cykliczną analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych, zadanych projektów etc. w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia. W Jednostce nie prowadzi się także monitorowania rozkładu ocen – co, przy wykrytych przez ZO PKA zawyżonych ocenach niektórych prac dyplomowych, byłoby ważnym elementem mogącym poprawić jakość kształcenia na ocenianym kierunku.

Odnosząc się do publicznego dostępu do informacji należy stwierdzić, iż Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia uwzględnia zasady upubliczniania informacji o programach kształcenia. Na stronie internetowej Wydziału oraz Instytutu, udostępniono publicznie informacje:

- dla kandydatów, w tym dotyczące m.in. oferty edukacyjnej, zasad rekrutacji;
- dla studentów, w tym m.in. plany zajęć, informacje o kołach naukowych, godzinach obsługi zapewnianej przez dziekanat;
- dla pracowników, w tym dotyczące m.in. projektów badawczych;
- o Wydziale w tym m.in. strukturę organizacyjną, informacje na temat Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Ocena monitorowanie, ocena i doskonalenie publicznego dostępu do informacji należy do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka wdrożyła Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, który w sposób przejrzysty i uporządkowany określa postępowanie dotyczące monitorowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia. We wspomnianym powyżej postępowaniu uczestniczą interesariusze wewnętrzni, tj. nauczyciele akademicki, studenci oraz przedstawiciele otoczenia

społeczno-gospodarczego. Analiza programu kształcenia i warunków jego realizacji jest dość szczegółowa, zaś w jej wyniku formułowane są wnioski, mające na celu doskonalenie procesu kształcenia. W toku wizytacji ustalono, że efektem realizowanych działań w poprzednich latach były propozycje, które następnie wdrożono w postaci konkretnych rozwiązań. Nie zmienia to jednak faktu, że w wyniku analiz, spotkań, dyskusji nie podjęto dotychczas skutecznych działań, które zapewniłyby na studiach I stopnia spełnienie wymogu, by 30% ECTS było zdobywane na zajęciach do wyboru. Ponadto nie zostały wyeliminowane przypadki modułów, w których kryterium oceny jest jedynie fakt mniej lub bardziej intensywnej obecności na zajęciach, co nie daje prowadzącemu informacji zwrotnej na temat efektywności procesu nauczania. Ponadto nie zdiagnozowano, iż w części prac dyplomowych oceny zostały zawyżone, a w recenzjach pominięto ich oczywiste niedomogi zarówno od strony językowo-formalnej, jak merytorycznej w zakresie przywoływanej literatury.

Z punktu widzenia ZO PKA wskazane wyżej usterki uzasadniają sformułowanie wniosku, że Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, w odniesieniu do wizytowanego kierunku, na tym etapie nie jest jeszcze w pełni skuteczny w zakresie oceny, monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia realizowanego na studiach I stopnia wizytowanego kierunku studiów. Ponadto Jednostka nie dokonała dotychczas oceny skuteczności Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości w odniesieniu do jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na wizytowanym kierunku studiów. Mając to na uwadze, należy stwierdzić, że rozwiązania przyjęte w Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia w odniesieniu do monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia, wymagają dalszej refleksji i doskonalenia.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w odpowiednim zakresie obejmuje zapewnianie, monitorowanie, ocenę i doskonalenie publicznego dostępu do informacji.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Uwzględnienie w procesie monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia, w szerszym zakresie niż dotychczas, elementów związanych z analizą, formułowaniem wniosków i podejmowaniem ew. działań doskonalących wraz z oceną ich skuteczności, w odniesieniu do: 1) zapewnienia studentom obieralności modułów na poziomie studiów I stopnia w wymiarze 30% punktów ECTS; 2) przeglądu sylabusów w kontekście potrzeby doskonalenia systemu weryfikacji efektów kształcenia w odniesieniu do modułów, w których kryterium oceny jest jedynie fakt mniej lub bardziej intensywnej obecności na zajęciach, co nie daje prowadzącemu informacji zwrotnej na temat efektywności procesu nauczania; 3) jakości procesu dyplomowania, mając na uwadze, iż w części prac dyplomowych oceny zostały zawyżone, a w recenzjach pominięto ich oczywiste niedomogi zarówno od strony językowo-formalnej, jak merytorycznej w zakresie przywoływanej literatury.

2. Podjęcie działań związanych z monitorowaniem funkcjonowania systemu weryfikacji efektów kształcenia *ex post*, np. poprzez cykliczną analizę prac etapowych, pytań egzaminacyjnych, zagadnień problemowych, zadanych projektów etc. w kontekście trafności ich doboru w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia oraz monitorowanie rozkładu ocen.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Do minimum kadrowego na studiach I stopnia jednostka zgłosiła 14 osób, w tym dwie posiadające tytuł profesora nauk humanistycznych (dziedzina nauk humanistycznych, dyscypliny: historia oraz historia sztuki), cztery ze stopniem doktora habilitowanego (wszystkie w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk humanistycznych, w tym trzy osoby w dyscyplinie historia sztuki, jedna w dyscyplinie historia) oraz osiem osób ze stopniem doktora (wszystkie w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk humanistycznych, w tym cztery osoby w dyscyplinie historia, jedna w dyscyplinie filozofia, jedna w dyscyplinie archeologia, dwie w dyscyplinie historia sztuki). Do minimum kadrowego na studiach II stopnia jednostka zgłosiła 14 osób, w tym dwie posiadające tytuł profesora nauk humanistycznych (dziedzina nauk humanistycznych, dyscypliny: historia oraz historia sztuki), cztery ze stopniem doktora habilitowanego (wszystkie w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk humanistycznych, w tym trzy osoby w dyscyplinie historia sztuki, jedna w dyscyplinie historia) oraz osiem osób ze stopniem doktora (wszystkie w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk humanistycznych, w tym cztery osoby w dyscyplinie historia, jedna w dyscyplinie filozofia, jedna w dyscyplinie archeologia, dwie w dyscyplinie historia sztuki).

ZO PKA stwierdza, że Jednostka w swoim raporcie samooceny przypisuje pracowników zgłaszanych do minimum kadrowego do poszczególnych dyscyplin zgodnie z wykształceniem danej osoby, a nie według dorobku, jaki ona posiada – podczas gdy to właśnie dorobek naukowy w dyscyplinie do której odnoszą się efekty kształcenia realizowane na danym kierunku stanowi podstawę prawną do zaliczenia danej osoby do minimum kadrowego na tym kierunku studiów. ZO PKA w swojej ocenie kierował się dorobkiem naukowym osób zgłoszonych do minimum kadrowego. Kierując się tym kryterium ZO PKA nie zaliczył do minimum kadrowego jednej proponowanej przez Uczelnię osoby, której dorobek mieści się w dyscyplinie muzykologia – do której nie odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia. Pozostałe zgłoszone do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy w obszarze i dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia sztuki, do której przypisane zostały kierunkowe efekty kształcenia. W związku z powyższym jednostka spełnia minimum kadrowe dla studiów I stopnia, jednak nie spełnia minimum kadrowego dla studiów II stopnia.

Ponadto na kierunku zajęcia prowadzą inne osoby zatrudnione w Jednostce: jedna osoba posiada tytuł profesora nauk technicznych (obszar nauk technicznych, dziedzina nauk technicznych, dyscyplina architektura i urbanistyka), jedna ze stopniem doktora habilitowanego (obszar nauk technicznych, dziedzina nauk technicznych, dyscyplina architektura i urbanistyka), trzy ze stopniem doktora (dwie w obszarze nauk humanistycznych, dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina historia sztuki; jedna w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinie nauk biologicznych) oraz jeden mgr (obszar nauk humanistycznych, dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina historia sztuki).

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku historia sztuki oraz ich doświadczenie zawodowe ma charakter wieloaspektowy i znaczący dla dyscypliny, pozwalając zrealizować treści programowe. W niektórych obszarach przedstawiony do oceny dorobek pracowników Jednostki warto szczególnie zaakcentować. Są to zwłaszcza badania w zakresie architektury i sztuki nowożytnej, prowadzone w szerokim spektrum zainteresowań badawczych kilku pracowników, pozwalających na analizowanie architektury, ikonografii, dziejów mecenatu. Niewątpliwie liczne indywidualne osiągnięcia nie zbudowały jednak spójnego, szerokiego programu badawczego, w sposób metodyczny ujmującego zagadnienia sztuki nowożytnej. Jako znaczący obszar aktywności naukowej oraz inwentaryzacyjnej pracowników Jednostki jawi się działalność w ramach szeroko pojętej ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą, prowadzona zarówno na terenie Stanów Zjednoczonych, jak i dawnych Kresów Wschodnich I Rzeczypospolitej. Zajmuje się nią czworo badaczy, realizując granty badawcze oraz programy ministra kultury. Skala dorobku inwentaryzacyjnego, widoczna w publikacjach papierowych i elektronicznych, konferencjach, podjęta refleksja metodologiczna, kompleksowy charakter badań każą z uznaniem patrzeć na zaangażowanie badaczy, a dorobek ten sytuować wysoko, podkreślając specyfikę tych badań na tle innych jednostek. W dorobku naukowym pracowników warto podkreślić także badania nad wczesnośredniowieczną sztuką Egiptu, z uwzględnieniem jej chrześcijańskiego wymiaru oraz sztuką Bizancjum. Dorobek naukowy pracowników włączających się aktywnie w międzynarodowy obszar badań stanowi dla Jednostki duży walor, dając rzadką w innych podobnych instytucjach, szansę pogłębionej prezentacji sztuki np. średniowiecznego Sudanu. Obszarem badawczym, który w Jednostce był przez lata aktywnie rozwijany jest ikonografia chrześcijańska. Tradycja tych badań widoczna jest w dorobku dawnych pracowników i rozbudowanym wymiarze godzin dydaktycznych w obecnym programie studiów, co należy do specyfiki nauczania w Jednostce. Widać ją także w dorobku obecnych pracowników, którzy podejmują badania nad różnymi tematami ikonografii chrześcijańskiej, prezentując dojrzałe studia.

Kadra prowadząca zajęcia charakteryzuje się także odpowiednimi kompetencjami dydaktycznymi. Potrafi stosować zróżnicowane metody dydaktyczne, odpowiednio dobrane do zakładanych efektów kształcenia. Przeprowadzone przez ZO PKA hospitacje zajęć pozwalają stwierdzić, że prowadzący zajęcia są dobrze przygotowani, mają niezły kontakt ze studentami i potrafią wykorzystywać odpowiednią infrastrukturę dydaktyczną.

Zadania dydaktyczne poszczególnych pracowników Instytutu w większości przypadków odpowiadają ich zainteresowaniom badawczym i konkretnym, potwierdzonym publikacjami wynikom badań poszczególnych osób. W większości przypadków poszczególne przedmioty nauczane są przez specjalistów w danym zakresie dziejów sztuki, jej geograficznego zasięgu, typologicznego uporządkowania, czy medialnego zróżnicowania, a także różnorodnych zagadnień ideowych, prawnych, administracyjnych, ekonomicznych z nią związanych.

Istnieją jednak obszary, w których badania i osiągnięcia naukowe kadry (w postaci publikacji) są znacznie mniej zaawansowane, a które to obszary wchodzą w zakres tematyki zajęć. W zespole pracowników dydaktyczno-naukowych można więc wskazać znaczące braki. Dwóch pracowników prowadzących zajęcia ze sztuki średniowiecza nie posiada żadnego dorobku naukowego odpowiadającego prowadzonym przez nich przedmiotom, podobne problemy można zaobserwować w odniesieniu do zajęć poruszających problematykę teorii i metodologii historii sztuki. Dotyczy to w pewnym stopniu także sztuki po 1945 r., współczesnej kultury wizualnej i rynku dzieł sztuki. Nie jest to korzystne zwłaszcza, że niektóre z tych przedmiotów (np. metodologia, współczesna kultura wizualna) to przedmioty zawarte w programie studiów magisterskich, a więc powinny być nauczane na poziomie zaawansowanym.

ZO PKA stwierdza zatem, że obsada zajęć dydaktycznych zasadniczo nie budzi zastrzeżeń, a od strony wymogów prawnych jest prawidłowa. Tym niemniej, zdaniem ZO PKA, obsada niektórych modułów zajęć nie jest najlepsza z względów merytorycznych – gdy dorobek prowadzącego rozmią się co do zakresu z treściami przekazywanymi w ramach danego przedmiotu (np. na I stopniu *Architektura średniowieczna* - kompetencje osoby prowadzącej: historia sztuki nowoczesnej).

4.3.

Do bardzo pozytywnych rezultatów polityki kadrowej prowadzonej w Jednostce należałoby zaliczyć fakt, że w latach 2012-2017 czworo pracowników IHS uzyskało tytuł profesora zwyczajnego. Niepokój budzi natomiast zupełna nieumiejętność wykorzystania tego faktu dla wzmocnienia pozycji Jednostki – z czterech osób z tytułem profesora jedna nie została zgłoszona do minimum kadrowego przez Jednostkę, jedna nie jest już pracownikiem IHS, obecność kolejnej osoby w minimum kadrowym zakwestionował ZO PKA. Wśród pozytywnych elementów polityki kadrowej należy wskazać także fakt uzyskania przez czterech pracowników stopnia doktora habilitowanego.

W kształtowaniu polityki kadrowej Jednostki widać jednak brak konsekwencji w dążeniu do zapewnienia optymalnego składu zespołu poprzez postępowania konkursowe. ZO PKA nie dostrzega działań, by zintensyfikować badania naukowe w tych obszarach tematycznych, w których są one słabiej rozwinięte, a które wchodzą w zakres treści programowych ocenianego kierunku (por. 1.2).

Rozwojowi naukowemu nauczycieli akademickich sprzyjają organizowane co jakiś czas szkolenia dotyczące skutecznego aplikowania o granty badawcze.

Oceniana Jednostka dba także o rozwój kompetencji dydaktycznych kadry – co wyraża się w organizowanych szkoleniach (np. szkolenie w zakresie wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość, czy projekt "Lepsza Kadra = Lepszy student "POWR.03.04.00-00-D051/16).

W Instytucie podejmowane są działania służące ocenie jakości kadry dydaktycznej. Przeprowadzana jest coroczna ewaluacja zajęć przez studentów, a także cykliczne hospitacje zajęć (wg zarządzenia Dziekana Nr 65/2015, zał. 1). Każdy nauczyciel akademicki podlega okresowej ocenie nauczycieli akademickich – co do swoich osiągnięć badawczych i dydaktycznych - zgodnie z zarządzeniem Rektora UKSW (nr 65/2015), szczegółowe zasady przeprowadzania oceny określa § 5 Statutu UKSW.

Uzasadnienie

Jednostka nie spełnia wymogu minimum kadrowego na studiach II stopnia, ponieważ dorobek naukowy jednego z samodzielnych pracowników wykazany przez Jednostkę, nie spełnia wymaganych prawem kryteriów. W konsekwencji w kadra zaliczona do minimum kadrowego nie spełnia określonego prawem wymogu, by na II stopniu studiów w minimum kadrowym było co najmniej 6 samodzielnych pracowników naukowych.

Dorobek naukowy pracowników naukowo-dydaktycznych jest różnorodny, umożliwia uzyskanie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Pracownicy w zdecydowanej większości wykazują się dorobkiem ściśle związanym z ocenianym kierunkiem oraz zgodnym z tematem prowadzonych zajęć.

Niedoskonałości dostrzeżone w obsadzie zajęć wynikają głównie z faktu, że w Jednostce nie ma kadry naukowo-dydaktycznej o tak zróżnicowanym profilu badawczym, by można było wszystkie zajęcia dydaktyczne powierzyć zgodnie z programem studiów. Ten zaś promuje różnorodność badawczą. Z drugiej strony pracownicy prowadzący badania w obszarze sztuki nowożytnej stanowią połowę minimum kadrowego, wobec czego ich potencjał naukowo-badawczy trudno w pełni wykorzystać w dydaktyce. Jednostka posiada kadrę kompetentną, której aktywność dydaktyczna nie budzi zastrzeżeń, ale ukształtowana struktura zatrudnienia jest źródłem problemów rzutujących na obsadę zajęć.

Pozytywnym aspektem kształtowania kadry są przeprowadzone z sukcesem w ostatnich latach postępowania awansowe i uzyskanie przez pracowników zatrudnionych w Jednostce czterech tytułów profesorów oraz czterech stopni doktora habilitowanego, co świadczy o właściwym systemie motywacyjnym. Niewątpliwie słabą stroną Jednostki są, pomimo wyżej wspomnianych sukcesów, kłopoty z zapewnieniem minimum kadrowego. Świadczy to o pewnych brakach w zarządzaniu i prowadzeniu zrównoważonej, stabilnej polityki kadrowej. W działaniach Jednostki podejmowanych w zakresie perspektywicznego kształtowania składu kadry dydaktycznej brak konsekwencji, nie rysuje się w nich spójna wizja kształcenia. Stworzony system oceny procesu dydaktycznego i nauczycieli akademickich, dokonywany przez studentów w corocznych ankietach ewaluacyjnych oraz okresowa ocena pracownika zapewnia w zróżnicowanych aspektach wiedzę o rozwoju kadry naukowej.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Uzupełnić minimum kadrowe na studiach II stopnia o jednego samodzielnego pracownika naukowego.
2. Prowadzić politykę kadrową, która zabezpieczy także w przyszłości minimum kadrowe kierunku
3. Zapewnić obsadę zajęć dydaktycznych zgodną z zakresami kompetencji nauczycieli je prowadzących

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym układa się poprawnie. Istnieje Zespół Interesariuszy Zewnętrznych Instytutu Historii Sztuki, którego opinie są brane pod uwagę przez komisję dydaktyczną przy projektowaniu i modyfikacji programów studiów. Zespół ten nie jest liczny – tworzą go dwie osoby – ale bardzo mocny jakościowo. Tworzą go bowiem obecnie dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów oraz dyrektor Zachęty – Narodowej Galerii Sztuki. Ponadto opiniowanie programów studiów pod kątem potrzeb rynku pracy należy do zadań Wydziałowej Rady Biznesu. Wyżej wymienione osoby – interesariusze zewnętrzni - pracują w instytucjach zgodnych z profilem kształcenia w Instytucie Historii Sztuki.

Współpraca z otoczeniem zewnętrznym polega także na tym, że wybrane zajęcia na kierunku historia sztuki (na I i II stopniu) prowadzone są w placówkach muzealnych, galeriach sztuki, domach aukcyjnych, pracowniach konserwatorskich, instytucjach kultury i administracji. Pozwala to na bezpośredni kontakt studentów z potencjalnymi pracodawcami, a zatem na realizację procesu kształcenia w warunkach umożliwiających osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia istotnych ze względu na potrzeby rynku pracy.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym realizuje się także w trakcie praktyk zawodowych (obowiązkowych na studiach stacjonarnych I st.). Wyboru miejsca praktyk dokonuje się z listy instytucji, z którymi UKSW ma podpisane porozumienia (<http://www.bk.uksw.edu.pl/node/21>), bądź – za zgodą Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk, wyboru dokonuje samodzielnie student. Zdecydowana większość studentów sama znajduje miejsce praktyk, w którym po akceptacji Pełnomocnika ds. praktyk zawodowych odbywa praktykę. Studenci kierunku podczas spotkania z ZO PKA nie wskazywali, by istniały jakiegokolwiek problemy z działaniem systemu praktyk. Co ważne, opinie dotyczące dostosowania kwalifikacji absolwenta do oczekiwań rynku pracy, które Jednostka pozyskuje w formie sprawozdań z praktyk zawodowych, brane są pod uwagę podczas projektowania i

udoskonalania programów studiów. Efektem współpracy z otoczeniem zewnętrznym było m.in. wprowadzenie na ocenianym kierunku modułów zajęć: muzealnictwo, rynek dzieł sztuki, ochrona i konserwatorstwo, dydaktyka historii sztuki.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Do mocnych stron współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, uzasadniających ocenę „w pełni”, należy uwzględnianie przez ocenianą Jednostkę opinii Zespołu Interesariuszy Zewnętrznych oraz instytucji, w których studenci odbywają praktyki, a także spora liczba zajęć odbywanych w miejscach, które stanowią potencjalne miejsca pracy absolwentów. Słabą stroną jest mała liczebność Zespołu Interesariuszy Zewnętrznych.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Poszerzyć Zespół Interesariuszy Zewnętrznych

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wizytowany kierunek włączony jest w proces umiejdzynarodowienia badań naukowych i procesu naukowego, który określony został przez dokument „Misja i Strategia 2014-2020 Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW” (Warszawa 2014). Przywoływany dokument w części IV (cele strategiczne) między innymi celami podaje „ofertę studiów w języku angielskim” a w części V (cele szczegółowe), punkt 4, określa jako jeden z celów dla kierunku historia sztuki „rozwój współpracy z ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą”.

Wizytowana jednostka stwarza studentom ocenianego kierunku warunki sprzyjające umiejdzynarodowieniu procesu kształcenia. Po pierwsze, stwarza im możliwości zdobycia znajomości języków obcych. Studium Języków Obcych UKSW oferuje naukę języka obcego w wymiarze 120 godzin (30 godzin semestr). Oferty zawierają następujące grupy językowe: język angielski (do poziomu C1), język niemiecki, francuski, rosyjski, włoski, hiszpański (do poziomu B2) i polski dla obcokrajowców (do poziomu C1). Studenci zaliczając kurs nauki języka obcego muszą opanować w wybranym języku słownictwo z dziedziny historii sztuki. Z rozmów z kadrą prowadzącą oraz ze studentami wynika, że poziom nauki języków obcych jest na tyle wysoki, iż pozwala na studiowanie historii sztuki także w językach obcych.

Istnieje również lista wykładów w językach obcych, które adresowane są między innymi do studentów ocenianego kierunku. Muszą oni zaliczyć wykłady monograficzne w języku angielskim w następującym wymiarze: studia I stopnia – II rok (2 wykłady), studia II stopnia – I rok (2 wykłady). Niestety, oferta przedmiotów obcojęzycznych jest uboga i nie zapewnia zbyt wielkiego wyboru wykładów.

Umiejscowieniu procesu kształcenia służy uczestnictwo w programach międzynarodowych, a szczególnie w programie Erasmus+. W działaniach tych uczestniczą zarówno studenci, jak i pracownicy. Realizując postulat mobilności, studenci i wykładowcy IHS mają możliwość korzystania z 21 umów o współpracy podpisanych z uczelniami partnerskimi w ramach programu Erasmus+ (Rumunia, Grecja, Węgry, Francja, Słowacja, Turcja, Czechy, Wielka Brytania, Szwajcaria, Bułgaria). Należy podkreślić, że informacja o ofercie Erasmus przygotowanej przez Dział Współpracy Międzynarodowej, w jasny i przejrzysty sposób umieszczona na stronach internetowych Uczelni, jest łatwo dostępna dla studentów. Studenci mogą również uzyskać pomoc pracowników Działu Współpracy Międzynarodowej.

Rekrutacja do programów Erasmus jest zrozumiała i sprawiedliwa – co potwierdzają także opinie studentów. Rekrutacja ta przebiega w procesie trzystopniowym – złożenie wniosku z odpowiednimi załącznikami, egzamin językowy i rozmowa przed komisją. W latach 2012-2017 w ramach programu Erasmus i Erasmus+ wyjechało łącznie 16 studentów obydwu stopni kierunku historia sztuki do uniwersytetów w Czechach, Rumunii, na Węgrzech, w Grecji, Francji i we Włoszech (Ostrawa, Bukareszt, Genua, Bolonia, Saloniki, Janina, Paryż). W roku akademickim 2017/2018 z programu skorzystało 4 studentów. Taka sama liczba studentów przyjechała w ramach w/w programów do ocenianej jednostki: z Bułgarii 2 studenci, z Rumunii - 4, ze Słowacji - 1, z Grecji - 1, z Turcji - 7 i z Francji – 1. Liczbę studentów korzystających z możliwości wyjazdów zagranicznych należy uznać za niewielką lub co najwyżej przeciętną. Z informacji zdobytych przez ZO PKA wynika, że zasadnicze powody niewielkiego zainteresowania ze strony studentów mają charakter finansowo-materialny.

Studenci mają także dostęp do niezbędnej literatury zagranicznej. W uczelnianych zasobach bibliotecznych dostępnych dla studentów ocenianego kierunku znajduje się prawie tysiąc pozycji obcojęzycznych dotyczących bezpośrednio historii sztuki. W zbiorach bibliotecznych znajdują się także obcojęzyczne czasopisma. Nie wszystkie jednak pozycje są adekwatne do współczesnego stanu wiedzy.

Umiejscowieniu procesu kształcenia służą także zajęcia prowadzone przez wykładowców zagranicznych. W latach 2012-2017 wykłady gościnne miało 4 zagranicznych nauczycieli akademickich – 3 z Bułgarii i 1 z Republiki Czeskiej.

Kolejnym elementem umiejscowienia procesu kształcenia jest przekazywanie przez wykładowców ocenianej jednostki własnych doświadczeń z współpracy międzynarodowej. Od 2012 roku 13 wykładowców wyjechało w ramach współpracy naukowej na uniwersytety: do Republiki Czeskiej - 8, do Rumunii - 2, do Wielkiej Brytanii - 2 i do Włoch - 1.

Naukowa współpraca międzynarodowa obejmuje również inicjowanie i realizację wspólnych projektów badawczych oraz wspólnych przedsięwzięć naukowych, takich jak konferencje i seminaria międzynarodowe. Aktualnie istotne znaczenie ma realizacja ośmiu projektów międzynarodowych lub realizowanych przez pracowników IHS za granicą. Chodzi między innymi o następujące tematy: polskie dziedzictwo religijne, kulturowe, społeczne i materialne w Stanach Zjednoczonych; parafie i kościoły polskie w USA – inwentaryzacja źródłowa i fotograficzna; dokumentacja cmentarzy dawnego powiatu tarnopolskiego; dokumentacja nagrobków polskich na cmentarzach tegoż powiatu; opracowanie dzieł Lwowskiej Szkoły Architektonicznej; kolegium apostołów w monumentalnym malarstwie

średniowiecznego Egiptu czy cmentarz na Rossie w Wilnie – badania inwentaryzacyjne, historyczne i językoznawcze (projekt ten realizowany jest we współpracy z Litewskim Uniwersytetem Edukologicznym). W styczniu 2018 jako efekt trwającej współpracy z Wydziałem Sztuki Żydowskiej Bar-Ilan University złożony został w ramach programu Erasmus+ projekt obejmujący poza wymianą studentów i wykładowców także współpracę w badaniach naukowych – m. in. inwentaryzację cmentarza żydowskiego w Warszawie oraz nt. artystów żydowskich z Polski działających w Izraelu od końca XIX wieku do połowy XX wieku.

Wyniki badań nad dokumentacją cmentarzy i polskich nagrobków cmentarnych na cmentarzach w dawnych powiatach polskich (zaleszczycki, burczacki, tarnopolski i inne) publikowane w postaci publikacji naukowych należą zapewne do pierwszorzędnych osiągnięć ocenianej placówki i kierunku.

Elementem sprzyjającym umiędzynarodowieniu procesu kształcenia jest wydawanie przez Instytut Historii Sztuki anglojęzycznego czasopisma naukowego „Series Byzantina. Studies on Byzantine and Post-Byzantine Art”. Członkami Rady Redakcyjnej tego czasopisma są przedstawiciele licznych europejskich placówek naukowych.

W latach 2013-2016 IHS zorganizował sam lub we współpracy z innym współorganizatorem spoza WNHIS (na przykład Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego, Biuro Stołecznego Konserwatora, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata, Ostravska univerzita, University of Central Oklahoma i inne) kilka znaczących konferencji międzynarodowych. Podczas wizytacji przedstawiono listę zaangażowania pracowników i studentów w międzynarodowych konferencjach, konkursach i badaniach.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uzasadnieniem takiej oceny są mocne strony, do których należą: dobra jakość kształcenia w zakresie nauki języków obcych, dobrze przygotowana oferta programu Erasmus+ (wraz z bardzo dobrą obsługą administracyjną studentów w tym zakresie); dostępność literatury obcojęzycznej, istniejąca międzynarodowa współpraca badawcza, która przekłada się także na proces kształcenia, możliwość uczestnictwa w wykładach w językach obcych, także prowadzonych przez wykładowców z zagranicy.

Niestety, niewielka ilość w/w wykładów należy do słabych stron umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Także zainteresowanie wyjazdami zagranicznymi ze strony studentów ocenianego kierunku (pomimo starań Jednostki) nie jest zbyt duże.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Zintensyfikowanie działań wspierających mobilność studentów w ramach programu Erasmus+

2. Uaktualnianie fachowej literatury obcojęzycznej w zbiorach bibliotecznych.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Instytut Historii Sztuki mieści się w budynku Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych (CEBI, nr 23) w kampusie im. ks. prof. Ryszarda Rumianka. Nowoczesny budynek, całodobowo dozorowany, zapewnia standardy wymagane dla tego typu obiektów. Jest dostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych: ma podjazdy, oznaczenia dla osób niewidomych i słabowidzących, jak również wydzielone miejsca w garażu podziemnym dla osób z niepełnosprawnością, jedna z wind jest przystosowana dla wózków inwalidzkich.

Cały budynek jest wyposażony w światłowodowy dostęp do Internetu.

W budynku znajduje się 7 auli oraz 23 mniejsze sale wykładowe (30-70 miejsc). Instytut Historii Sztuki korzysta z wydziałowej infrastruktury dydaktycznej w miarę potrzeb, wykorzystując wybrane sale, nie są one w wyłącznym użytkowaniu Instytutu. Wszystkie sale dydaktyczne spełniają standardy, a aktualnie wybrane do prowadzenia zajęć są dostosowane do liczby studentów na kierunku, wyposażone w projektory multimedialne, tablice, żaluzje zewnętrzne. Stan projektorów nie jest najlepszy.

W wyłącznym użytkowaniu Instytutu znajdują się dwa pomieszczenia przeznaczone dla wykładowców oraz „pokój Galerii” – pomieszczenie wykorzystywane zarówno przez wykładowców, studenckie koła naukowe i redakcję czasopisma „Artifex”.

Studenci historii sztuki mają do swojej dyspozycji także znajdujące się w budynku dwa ogólnodostępne aneksy komputerowe z kilkunastoma stanowiskami komputerowymi oraz stołówkę studencką. W budynku i jego najbliższym otoczeniu brak jednak miejsc, które we wspólnej przestrzeni stwarzałyby warunki dla integracji studentów.

Baza dydaktyczna Jednostki jest dostosowana do liczby studentów i umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Infrastruktura, którą dysponuje Jednostka, umożliwia przygotowanie oraz uczestniczenie studentów w badaniach naukowych; w procesie dydaktycznym umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

7.2.

System biblioteczny Jednostki obejmuje Bibliotekę Główną UKSW w kampusie przy ul. Dewajtis (ponad 500 tys. woluminów) oraz bibliotekę wydziałową, mieszczącą się w CEBI, bud. nr 23, czyli w siedzibie Jednostki (posiada ok. 6 tys. woluminów z zakresu historii sztuki). Biblioteka wydziałowa umożliwia dostęp do baz danych on-line zawierających teksty z zakresu historii sztuki (JSTOR - Arts & Sciences Archive Collection II EBSCO (w tym *Academic Search Complete* oraz *Master File Premier*), Wiley Online Library, Science Direct (Elsevier), Scopus, Web of

Science, IBUK Libra). Biblioteka wydziałowa w zapewnia dostęp do podstawowych lektur wymienionych w sylabusach, jest stale uzupełniana o nowe nabytki, które w zakresie historii sztuki w przeważającej mierze wynikają z potrzeb kształcenia w IHS. W Jednostce zgromadzono także księgozbiór podręczny (znajduje się w pokoju profesorskim, s. 318), jest on nieskatalogowany i dostępny tylko dla pracowników IHS.

Pracownicy i studenci mogą także korzystać z Systemu Wypożyczeń Warszawskich (BiblioWawa), umożliwiających korzystanie z zasobów bibliotek innych wyższych uczelni stolicy, uczestniczących w tym projekcie, na zasadach w nim określonych. Czytelnicy biblioteki korzystają z systemu *Academica* – cyfrowych wypożyczalni międzybibliotecznych książek i czasopism naukowych.

W siedzibie Jednostki ulokowano Filię Biblioteki Głównej UKSW, w której do dyspozycji studentów znajdują się trzy stanowiska komputerowe. Zamówienie, jak i odbiór książek, możliwy jest w Filii bez konieczności odwiedzania Biblioteki Głównej.

Opiniowanie funkcjonowania systemu bibliotecznego-informacyjnego należy do Rady Bibliotecznej, powoływanej przez Rektora UKSW, w której WNHS ma swojego przedstawiciela.

Zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne umożliwiają studentom kierunku pełną realizację efektów kształcenia. W zakresie potrzeb dydaktycznych realizowanego programu studiów oraz w zakresie badań naukowych prowadzonych w Jednostce, księgozbiór zawiera aktualną literaturę w języku polskim, natomiast literatura obcojęzyczna wymaga aktualizacji. Zakres tematyczny udostępnianego księgozbioru umożliwia studentom przygotowanie do prowadzenia badań naukowych. Poprzez fakt włączenia w system BiblioWawa, studenci zyskują nieograniczony dostęp do zasobów innych warszawskich bibliotek uniwersyteckich, co znacząco wspiera ofertę biblioteki UKSW. W połączeniu z dostępem do obcojęzycznych baz danych (bibliograficznych i tekstowych) tworzy to solidne zaplecze badań naukowych, umożliwiając studentom doskonalenie warsztatu badawczego i pogłębianie wiedzy oraz rozwój własnych zainteresowań naukowych.

Instytut posiada także dodatkowe wyposażenie, wykorzystywane w procesie kształcenia: dwa aparaty Nikon i 7 wymiennych obiektywów, aparat kompaktowy oraz akcesoria: lampę błyskową, dalmierze, statyw, kolorymetr, a także m.in. skaner 3D, mikroskop cyfrowy, tablet geodezyjny.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka dysponuje bardzo dobrymi warunkami lokalowymi, zajęcia dydaktyczne odbywają się w salach, które są dostosowane do liczby osób biorących w nich udział. Również nowoczesny budynek, w którym mieści się IHS, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, stanowi atut. Istnieje jednak, podnoszona przez pracowników, potrzeba większej troski ze strony dysponentów obiektu o aranżację przestrzeni wspólnej tak, aby miała ona większe walory integracyjne dla społeczności studenckiej i pozwalała spędzać czas na kampusie także poza zajęciami.

Sal dydaktyczne są wyposażone w projektory multimedialne, obydwa pokoje profesorskie, wyposażono w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, komputery, przenośny projektor multimedialny, drukarki, urządzenie wielofunkcyjne. Infrastruktura ta

odpowiada potrzebom, ale wymaga modernizacji, a projektory multimedialne w wykorzystywanych przez IHS salach nie zapewniają projekcji o wymaganym standardzie. Dla studiów historii sztuki to istotne utrudnienie w przekazie treści dydaktycznych.

Biblioteka wydziałowa funkcjonująca w tym samym budynku umożliwia dostęp do podstawowych lektur wymienionych w sylabusach przedmiotów oraz baz danych on-line i czasopism. Istnienie Filii Biblioteki Głównej to bardzo praktyczne dla studentów i pracowników rozwiązanie, ułatwiające dostęp do zasobów bibliotecznych UKSW. Uwzględniając także system BiblioWawa, można stwierdzić, że wielkość i dostępność oferowanych zasobów bibliotecznych i informacyjnych w wysokim stopniu zapewnia studentom możliwość dotarcia do publikacji potrzebnych w procesie dydaktycznym i badaniach naukowych.

Zalecenia

1. Zapewnienie właściwego stanu sprzętu multimedialnego, wykorzystywanego w procesie kształcenia i jego bieżąca konserwacja (dotyczy to zwłaszcza projektorów)
2. Pełne skatalogowanie księgozbioru podręcznego Jednostki

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. Studenci ocenianego kierunku objęci są kompleksową opieką. Pierwszym z jej elementów jest możliwość bezpośredniego, indywidualnego kontaktu z nauczycielami akademickimi. Mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji nauczycieli akademickich. Konsultacje takie odbywają się regularnie, nie występują problemy z odwoływaniem ich bez zapowiedzi. Podczas konsultacji studenci mogą zaliczyć zaległe kolokwia, uzyskać informacje dotyczące osiągniętych efektów kształcenia oraz załatwić kwestie administracyjne. Nauczyciele akademicy wspierają studentów również poza konsultacjami, jeśli istnieje taka potrzeba – istnieje możliwość umówienia się na spotkania indywidualne.

Inną formą wsparcia jest kontakt za pomocą poczty elektronicznej. Najczęściej polega na tym, że prowadzący zajęcia przesyłają studentom przygotowane przez siebie opracowania, artykuły naukowe oraz skrypty.

Ponadto, studenci w sprawach indywidualnych (wnioski o powtarzanie semestru, zaliczenie efektów kształcenia, przeniesienie na inny przedmiot) mogą korzystać z pomocy Prodziekana oraz Opiekuna. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Władze Jednostki 2

lata temu odbywały się regularne spotkania Prodziekana ze starostami, jednakże praktyka ta nie jest kontynuowana. Podania i wnioski do Dziekana studenci mogą składać w formie elektronicznej. Na spotkaniu z ZO PKA studenci pozytywnie odnosili się do wsparcia udzielanego przez Prodziekana, wskazali jednak że mają bardzo ograniczony kontakt z Opiekunem, część studentów nie potrafiła nawet wskazać kto obecnie piastuje tę funkcję.

Za obsługę administracyjną studentów odpowiada dziekanat, którego pracownicy są przez studentów oceniani jako osoby fachowe, kompetentne i pomocne we wszystkich sprawach studenckich. Godziny otwarcia dziekanatu są zdaniem studentów odpowiednie i dopasowane do ich potrzeb.

Jeśli chodzi o wsparcie materialne, studenci mogą korzystać ze skutecznie działającego systemu stypendialnego. Studenci znają zasady przyznawania stypendiów i nie widzą problemów związanych z ich wypłatą. Zdaniem studentów wnioski stypendialne rozpatrywane są terminowo.

Kolejnym elementem systemu opieki i wsparcia studentów, dotyczącym zwłaszcza zdobywania umiejętności badawczych jest bardzo aktywnie działające koło naukowe przypisane do kierunku historia sztuki – Koło Studentów Historii Sztuki. Koło organizuje projekty naukowe (Sztuka na raz – wyjazdy do Płocka, Poznania, Rzymu, Zakopanego, wystawy na II piętrze budynku Jednostki – galeria „Przy Automacie”, wycieczki po zabytkach Warszawy, wyjazdy inwentaryzacyjne, udział w Forum Kół Naukowych). Studenci wizytowanego kierunku mogą działać także we wszystkich kołach naukowych działających na Wydziale np. Kole Naukowym Ochrony Dóbr Kultury i Środowiska „Hereditas” UKSW. Członkowie koła bardzo pozytywnie odnosili się do pomocy uzyskiwanej od Władz Jednostki (każde koło ma przydzielonego opiekuna naukowego). Koła Naukowe mogą uzyskiwać finansowanie bezpośrednio z Wydziału bądź ze specjalnego funduszu uczelnianego przeznaczonego na organizacje studenckie. Koło uzyskuje ponadto pomoc od samorządu studenckiego.

W Jednostce działa wydziałowy samorząd studencki (przedstawiciele samorządu wydziałowego są również członkami samorządu uczelnianego). Członkowie samorządu uczestniczą w spotkaniach z Władzami Jednostki, przekazując postulaty studentów dotyczące różnych kwestii – organizacji projektów, zmian w programach studiów, sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych. Samorząd studencki jest organizatorem wielu przedsięwzięć naukowych oraz integracyjnych dla społeczności akademickiej (Forum Kół Naukowych, Dzień Studenta i w jego ramach miasteczko studenckie, Gala Belfra stanowiąca odpowiedź samorządu studentów na niską frekwencję w ankietyzacji zajęć dydaktycznych, maratony filmowe, wyjazdy integracyjne – letni i zimowy, „Rzuć Kostką” – gry planszowe). Samorząd Studencki ma przydzielony osobny pokój, który jednak udostępniany jest również studentom niebędącym członkami samorządu.

Wsparcie związane z wchodzeniem na rynek pracy studenci otrzymują zasadniczo poprzez Biuro Karier UKSW. Biuro Karier, poza organizowaniem praktyk studenckich, prowadzi również zbiór ofert pracy i staży, organizuje spotkania z pracodawcami (pracodawcy najczęściej sami zgłaszają się do Biura z prośbą o organizację spotkań). Biuro Karier odpowiedzialne jest za realizację programu Karty Absolwenta UKSW (program zniżkowy dla studentów oraz absolwentów UKSW w ramach którego otrzymują oni zniżki do kin, teatrów, restauracji oraz wielu innych miejsc). W ramach Uczelni działa Centrum Szkoleń i Doradztwa

Zawodowego UKSW, którego zadaniem jest organizacja szkoleń (przygotowywanie CV, rozmowa kwalifikacyjna), zajęć ogólnouczeniowych dla wszystkich studentów (np. Warsztaty Rozwoju Kariery, Warsztaty Umiejętności Liderkich, Warsztaty Wystąpień Publicznych i Autoprezentacji, Warsztaty Asertywności; w związku z tym że warsztaty prowadzone są w formie zajęć akademickich przyznawane są za uczestnictwo w nich punkty ECTS). Ponadto Centrum organizuje system doradztwa zawodowego (spotkania z doradcą zawodowym; do tej pory z tej formy skorzystało dwóch studentów kierunku historia sztuki) oraz doradztwo psychologiczne.

Jednostka wprowadziła system wsparcia studentów niepełnosprawnych – powołano stanowisko pracownika odpowiedzialnego za pomoc osobom niepełnosprawnym w ramach Jednostki. Wskazać należy, że kwestiami tej grupy studentów zajmuje się również Pełnomocnik Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnością. Władze Jednostki do każdej osoby podchodzą indywidualnie i w zależności od szczególnych potrzeb dostosowują swoje działania (zmienia się formę zaliczenia, egzaminu, ich terminy, przetwarza się dane w taki sposób, by były możliwe do odczytania przez osoby niedowidzące). Wszystkie sposoby wsparcia są uzgadniane podczas spotkań wyznaczonych osób ze studentami. Do tej pory nie występowały jakiegokolwiek trudności w udzielaniu przedmiotowego wsparcia. Część działań podejmowanych jest na poziomie całej Uczelni (wsparcie asystenta, udostępnianie specjalistycznego sprzętu – lupy powiększające, laski dla osób niewidomych i słabowidzących, urządzenia wspomagające słuch). Studenci Uczelni mogą korzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej.

8.2.

Obsługa i wsparcie studentów stanowią przedmiot organizowanej w ramach Uczelni cyklicznej oceny ankietowej. W ankiecie sprawdza się m.in. dostępność dyżurów Dziekana, Prodziekana ds. studenckich, fachowość i życzliwość obsługi studenta w dziekanacie, Dziale Pomocy Materialnej, Biurze Karier, Centrum Szkoleń i Doradztwa Zawodowego, telefoniczny i mailowy dostęp do informacji dotyczących spraw studenckich, bezpośredni dostęp do w/w informacji, dostępność dyżurów opiekuna praktyk studenckich. Wyniki ankiety opracowywane są w formie raportu „Studenci o funkcjonowaniu swojej uczelni. Raport na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów UKSW”. Wyniki raportu są podstawą do doskonalenia jakości obsługi i wsparcia studentów. Wskazać należy, że studenci mogą indywidualnie lub za pośrednictwem swoich przedstawicieli w samorządzie studenckim zgłaszać problemy bądź inicjatywy związane z przedmiotowym kryterium.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka wprowadziła kompleksowy i skuteczny system wsparcia studentów w procesie uczenia się. Studentom zapewniono możliwość bezpośredniego i indywidualnego kontaktu z nauczycielami akademickimi oraz Prodziekanem ds. Studenckich. Istnieje wsparcie w rozwijaniu umiejętności badawczych (Koła Naukowe). Studentom zapewniono również wsparcie w zakresie wchodzenia na rynek pracy oraz umiejętności miękkich (Centrum Szkoleń i Doradztwa Zawodowego). W Jednostce działa dobrze zorganizowany samorząd studencki

(wiele projektów naukowych i integracyjnych dla studentów, pośrednictwo w sprawach studenckich, zgłaszanie postulatów studenckich). Wsparcie ze strony Jednostki zapewniono również studentom z niepełnosprawnościami (indywidualne podejście Władz Jednostki i odpowiedzialnych za to pracowników, możliwość dostosowania programu studiów, zmiany terminów i form egzaminów, jak również pomocy asystenta, korzystanie z wypożyczonego sprzętu specjalistycznego). Za obsługę administracyjną studentów odpowiadają pracownicy dziekanatu, zdaniem studentów kompetentni i pomocni. Jednostka doskonali system wsparcia studentów, zaś informacje umożliwiające ten proces uzyskuje za pomocą ankiet (ogólnouczelniana ankieta dotycząca działania Uczelni) oraz spotkań z przedstawicielami samorządu studenckiego.

Słabą stroną jest działanie instytucji Opiekuna studentów – w ostatnich latach praktycznie nie funkcjonuje.

Dobre praktyki

-

Zalecenia

1. Poprawa działania instytucji Opiekuna studentów.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Ocena programowa przeprowadzona w roku akademickim 2008/2009	
Zmienić należy nieprawidłową relację liczby studentów studiów stacjonarnych do niestacjonarnych (odpowiednio 136 do 174 osób).	Zalecenie zostało zrealizowane.
Uzupełnić należy sylwetkę absolwenta dla studiów pierwszego stopnia.	Zalecenie zostało zrealizowane
Unikać należy prowadzenia magisteriów przez doktorów.	Zalecenie zostało zrealizowane
Warunki lokalowe Instytutu Historii Sztuki UKSW uznano za niedobre. Jako „fatalny” określono stan Biblioteki Wydziałowej, szczególnie w zakresie zaopatrzenia w literaturę specjalistyczną z zakresu historii sztuki. Występowały też poważne braki w sprzęcie multimedialnym przeznaczonym do dydaktyki. Za konieczne uznano pozyskanie etatu sekretarki dla Instytutu.	Zalecenie zostało zrealizowane. Znacząco uzupełniono zasoby biblioteczne oraz sprzęt multimedialny. Pozyskano także etat sekretarki dla Instytutu.
Ankiety ewaluacyjne wśród studentów powinny być	Zalecenie zostało zrealizowane.

przeprowadzane co semestr i wypełniane przez studentów wszystkich lat.	
W Instytucie Historii Sztuki UKSW prowadzone były badania naukowe, choć w sposób niezbyt intensywny. Współpraca międzynarodowa realizowana jest wybiórczo, jedynie przez wybrane Katedry. W zakresie badań naukowych można zdynamizować prace badawcze oraz efektywniej starać się o pozyskanie funduszy zewnętrznych.	Zalecenie zostało zrealizowane.
Do dokumentacji osobowej studentów należy włączyć dokumenty związane z postępowaniem kwalifikacyjnym na studia. Również w pouczeniu zawartym w wydanej decyzji o przyjęciu na studia należy umieścić klauzulę o możliwości odwołania do Uczelnianej (a nie do Wydziałowej) Komisji Rekrutacyjnej.	Zalecenie zostało zrealizowane.